

Verslag IROJ

Datum: 6/12/2024

Locatie: VAC Gent – 04.06 Jozef Guislain

Aanwezig: Bert Vanacker, Nele Bastiaens, Anja Ameryckx, Gino Ameye, Karl Brabants, Benjamien Calsyn, Sam De Laet, Robin De Dobbeleer, Nico De Pauw, Stefaan Kaesteker, Karin Maes, Alain Slock, Wim Taels, Ward Van Hoorde, Bart Volders, Ethel Walraevens, Sarah Reynaert, Elise Blondeel, Stefan Dyck

Verontschuldigd: Hilde Van den Hende (DOP), Toon Langeroot en Thomas De Veirman (Psyche), Lobke De Boeck en Tim Lamon (CGG Adentro), Tom Elen en Chris Vandevorst (ACT), Isabelle Quintens (OSD), Didier Biasino (Ruyskensveld), Marc De Veirman (CAW)

Voorzitter: Bert Vanacker

Verslaggever: Nele Bastiaens

Onderwerp: Intersectoraal Regionaal Overleg Jeugdhulp Oost-Vlaanderen

1. Verwelkoming

De voorzitter verwelkomt de aanwezigen.

We verwelkomen ook Elise Blondeel als nieuwe lid. Zij zal vanaf 2025 Karin Maes vervangen vanuit 't Zitemzo.

2. Toelichting Gezinshuizen

Situering

Gezinshuizen zijn een nieuw type opvang in de Vlaamse jeugdhulp. Men wil kinderen die niet thuis kunnen opgroeien en voor wie een pleeggezin geen oplossing lijkt, toch 'zo thuis mogelijk' opvangen. Een professioneel gezinshuisouder zorgt beroepsmatig voor drie kinderen bij hem of haar thuis. Toelichting door Laura Hiel (Lia)

Bespreking

De gezinshuisouder mag nog een ander beroep uitoefenen, zolang men ruim voldoende beschikbaar is. De verplichting om de zorg voor 3 kinderen op te nemen, vindt zijn oorsprong in diverse reglementen. Door verschillende actoren wordt de vraag gesteld deze verplichting te heroverwegen.

Ook jongeren met een vermoeden van een beperking komen in aanmerking. Er is recent een VAPH erkenning goedgekeurd voor gezinshuizen. In West-Vlaanderen is men hiermee van start gegaan. De verplichting om 3 jongeren te huisvesten wordt in deze niet weerhouden.

Er wordt telkens gestreefd naar de toestemming van en de samenwerking met de biologische ouders. De huidige gezinshuizen situeren zich in de particuliere woning van de gezinshuisouder, telkens met aparte kamers voor de 3 jongeren. In Steevliet is echter een woning ter beschikking (Mentorhuis) waarvoor men gezinshuisouders zoekt om hun intrek te nemen.

De huidige groep van gezinsouders is zeer divers. Velen hebben professionele ervaring als opvoeder of binnen Time-out of Pleegzorg. Ook alleenstaanden komen in aanmerking, mits er sprake is van een zeer ruim en geëngageerd netwerk.

Er wordt bewust hard ingezet op de ondersteuning en de coaching van de gezinnen om de draagkracht en de draaglast in balans te houden.

In de beleidsnota van minister Genez werden de gezinshuizen opgenomen als stap voor het residentiële aanbod. Er worden middelen voorzien voor de verdere uitrol van het aanbod en ruimte om de wetgeving en statuten te (her)bekijken (opportuniteit voor het heroverwegen van de verplichting om de zorg voor 3 jongeren op te nemen).

De beoogde doelgroep zijn jongeren tussen 0 en 25 jaar oud. In de praktijk merkt men dat de jongere kinderen vaak nog andere opvangmogelijkheden hebben (waaronder Pleegzorg). Het zijn vooral jongeren van het secundair die moeilijk elders instromen.

Het zou krachtig zijn om bij een uithuisplaatsing onmiddellijk het aanbod op tafel te kunnen leggen, maar hiervoor is het huidige aanbod voorlopig te beperkt. Men ervaart soms meer weerstand bij het aanbod Pleegzorg of Gezinshuis, dan bij een residentieel aanbod. Dit laatste lijkt vaak minder bedreigend voor ouders, hoewel jongeren hier vaker positief tegenover staan. Het kunnen ervaren van de warmte van een gezin is zeer waardevol voor jongeren. Men streeft ernaar om de stem van de jongeren meer gewicht te geven in deze.

Er komt een campagne 'hulpverleners op pantoffels' om het aanbod kenbaar te maken en nieuwe gezinshuisouders te enthousiasmeren.

3. Toelichting Cachet Oost-Vlaanderen

Situering

We mochten Cachet VZW dit jaar ontvangen als nieuw lid van het IROJ OVL. De vzw bouwde sinds kort een Oost-Vlaamse werking uit.

Toelichting door Sigrid Verhees (Cachet)

Bespreking

Sinds september is Cachet ook actief in Oost-Vlaanderen. De Cachetavonden gaan door op vaste locatie aan het Sint-Pietersstation, gezien de goede verbinding. Om drempels te verlagen zijn deze avonden gratis en wordt ook het vervoer terugbetaald. Er zijn ook Cachetavonden op locatie, bijvoorbeeld in een voorziening.

De primaire doelgroep zijn jongeren met ervaring in de residentiële jeugdhulp, maar ook ervaring met minder intensieve jeugdhulp is mogelijk. Daarnaast zijn ook jongeren met GES of autisme actief betrokken. Momenteel werken de 12 professionele medewerkers aan Cachet samen met een 80tal vrijwilligers en bereikt men een 400tal jongeren.

De werking wordt gesubsidieerd vanuit Opgroeien, de VCG en projectmiddelen. Naast activiteiten gericht op jongeren neemt Cachet ook een beleidssignalerende functie op, onder meer door de deelname aan de IROJ, via beleidsnota's, via rechtstreekse bevraging, koepeloverleg, ...

Zowel vanuit De Cocon (CBAW werking), 't Zitemzo, Fiola, als andere leden wil men een samenwerking met Cachet verder exploreren.

Daarnaast wordt bekeken hoe het regioplan een verdere samenwerking kan faciliteren.

4. Goedkeuring vorig verslag IROJ dd. 18 oktober 2024

Vanuit 1 Gezin 1 Plan wordt verduidelijkt dat de provinciale coördinator aangesteld is voor en door de drie netwerken.

Het verslag van het IROJ van 18 oktober 2024 wordt goedgekeurd.

5. Opvolging vorig verslag

5.1 Samenwerking Jeugdhulp en onderwijsinternaten

Situering

De toekenning van de middelen aan de drie Oost-Vlaamse 1g1p projecten is gebaseerd op volgende verdeling: 75.000€ basismiddelen vermeerderd met een variabel deel, gebaseerd op het domicileeladres van de kinderen en de sociaal economische situatie van deze gezinnen.

De werking van de drie Oost-Vlaamse projecten is verschillend. 1g1g Gent Scheldekraft focust, zoals gevraagd door de onderwijsinternaten, op een coachend aanbod voor directies en coachend personeel. Voor de ondersteuning van jongeren wordt voorzien in een psycholoog, verbonden aan het 1g1p team met de ELP als klankbord (0.5VTE). RTJ De Tafels en Krachtgericht Waas en Dender focussen op de ondersteuning van de internen en zetten in op de opmaak van ondersteuningsplannen. Zij werken elk met 3 casemanagers (0.5VTE) en richten zich hierbij tot de Conventie.

Vanuit het IROJ OVL werden vragen gesteld bij het verschil in werking en de verdeling van de middelen.

Stand van zaken

Bovenstaande stond geagendeerd op het Vlaams overleg tussen Opgroeien en de 1g1p partners. Er is een verlangen vanuit alle 1g1p partners om te komen tot een gedragen missie en visie. Dit werd in de gesprekken met Opgroeien meegenomen.

5.2 Oproep deskundigen Cliëntoverleg in de jeugdhulp

Gezien de afwezigheid van ACT wordt dit agendapunt in februari hernomen.

5.3 Dialoog met parket en jeugdrechters

Situering

Tijdens de voorbije IROJ samenkomsten is er aandacht besteed aan de spanningen tussen het crisismeldpunt, het parket en de jeugdrechters. Er werd onder andere een schrijven gericht aan het parket en de jeugdrechters met de vraag tot dialoog.

Het parket wil hier graag op ingaan. Het geplande overleg van 1 oktober kon niet doorgaan, maar werd verschoven naar 5 december.

Stand van zaken

Het overleg is doorgegaan, maar er waren geen jeugdrechters aanwezig. Er werd hiervoor geen reden aangegeven. Het overleg was constructief en verliep in een goede sfeer, maar zonder de jeugdrechters als cruciale partner. Er werden reeds vele vergeefse pogingen ondernomen om in dialoog te treden met de jeugdrechters in Oost-Vlaanderen, zowel individueel als collectief.

De leden blijven het belangrijk vinden om in dialoog te kunnen treden met de Oost-Vlaamse jeugdrechters. Idealiter is er tweemaal per jaar een overleg waarbij verschillende topics besproken kunnen worden.

Leentje Van Gerwen is aangesteld als aanspreekpunt voor Oost-Vlaanderen. Zij is ook lid van de stuurgroep Veilig Verblijf. In die hoedanigheid wordt getracht haar opnieuw aan te spreken.

5.4 Werking IRPC

Gezien de afwezigheid van ACT wordt dit agendapunt hernomen.

5.5 Oproep 'Opschalen van residentiële crisiszorg versterking en verbreding bij meest complexe zorgvragen'

Situering

Voor de zomer lanceerde de federale en Vlaamse overheid de oproep tot opschaling van de residentiële crisiscapaciteit. Deze oproep voorziet in 3 tot 5 nieuwe, intersectoraal omkaderde crisisbedden voor kinderen en jongeren met een complexe en meervoudige ondersteuningsnood.

Deze zomer ging een intersectoraal samengestelde werkgroep aan de slag met de verfijning en concretisering van deze oproep voor onze regio. Deze nota werd bezorgd aan de leden van het IROJ met de vraag dit verder te verspreiden.

Stand van zaken

Een aantal partners hebben mogelijks interesse, maar dit heeft nog niet geleid tot een concrete aanvraag. Andere regio's dienden wel reeds een aanvraag in. In deze regio's werden een aantal elementen uit de oproep minder strikt geïnterpreteerd. Vandaar het voorstel om ook in Oost-Vlaanderen het opgestelde concept opnieuw te herbekijken. Mogelijks kan vertrokken worden vanuit een intensieve crisisequipe dan el vanuit bedden. De werkgroep komt deze namiddag terug samen en neemt dit mee.

Er zijn wel wat bedenkingen bij de wijze waarop de vele oproepen de voorbije periode elkaar doorkruist hebben. Het opzet om de verschillende sectoren (VAPH, GGZ, JH, ...) met elkaar te laten samenwerken, wordt bemoeilijkt door de gehanteerde timing en de inhoud van de oproepen. In de praktijk vinden partners elkaar vaak spontaan, maar deze samenwerkingen laten zich moeilijk vertalen in de oproepen. Voorafgaand aan een nieuwe oproep zou het opportuun zijn met de verschillende regio's in dialoog te gaan, waardoor de oproepen meer geënt kunnen worden op bestaande goede praktijken die op deze manier bestendigd kunnen worden. Dit signaal wordt meegenomen naar het voorzittersoverleg.

6. IROJ advies – omzetting van capaciteit MFC naar capaciteit RTH – aanvraag Odisam

Situering

Op 1 september 2023 maakten een aantal onderwijsinternaten de overstap van Onderwijs naar Welzijn. Voor de erkenning als MFC bij het VAPH werd een groeipad afgesproken om vanaf 2025 over een volledige MFC-erkenning te beschikken.

Om ook deze MFC's, waar mogelijk, een breder continuüm van ondersteuning te laten aanbieden, werd de mogelijkheid voorzien om een deel van de bijkomende middelen, voorzien voor de erkenning MFC vanaf 2025, om te zetten naar een erkenning RTH.

In Oost-Vlaanderen maakten 4 onderwijsinternaten de overstap van Onderwijs naar Welzijn. Voorlopig heeft enkel Odisam een aanvraag tot omzetting van capaciteit MFC naar capaciteit rechtstreeks toegankelijke hulp aangevraagd.

Bespreking

De ingediende aanvraag heeft betrekking op 57 personeelspunten. Het is niet duidelijk hoeveel trajecten deze personeelspunten weerspiegelen. Ook de voorziening blijkt op heden hier geen eenduidig antwoord op te kunnen formuleren. Transparantie en zicht op het aantal trajecten waarvoor de reconversie geldt, evenals de aard van deze trajecten, zou in deze helpend zijn.

Daarnaast komt er vanuit ACT en OSD bezorgdheid naar voren over de verdere afbouw van de residentiële capaciteit. Ook Cachet uit bezorgdheden en wijst op de potentiële negatieve gevolgen van deze afbouw.

Zuid-Oost-Vlaanderen wordt beschouwd als een kwetsbare regio wat betreft het (residentiële) aanbod, met specifieke behoeften en risico's verbonden aan een verdere afname van de capaciteit. Het is van belang dat de impact op deze regio zorgvuldig wordt meegewogen.

Deze aanvraag maakt deel uit van een bredere beweging, waarbij voor 2026 een uitgebreidere reconversie is voorzien. Het zou helpend zijn om zicht te hebben op dit bredere kader. Door de lange-termijnstrategie expliciet op te nemen, kan de aanvraag beter geadviseerd worden, wat bijdraagt aan een meer samenhangende en duurzame benadering.

Bijkomend is er enige bezorgdheid over de mogelijke versnippering van het aanbod.

Besluit

Vooreerst bemoeilijkt de enigszins onduidelijke impact van bovenstaande aanvraag het formuleren van een advies. Daarnaast wordt de bezorgdheid over de verdere afbouw van residentiële capaciteit vanuit ACT, OSD en Cachet meegenomen. Vanuit het IROJ Oost-Vlaanderen wordt ook de kwetsbare situatie van Zuid-Oost-Vlaanderen op het gebied van (residentieel) aanbod onderschreven. Daarenboven is er enige voorzichtigheid door het feit dat deze aanvraag deel uitmaakt van een bredere en meer doorgedreven reconversiebeweging en de mogelijke impact hiervan. Ten slotte wordt de bezorgdheid over de versnippering van het aanbod erkend. Gelet op bovenstaande ziet het IROJ Oost-Vlaanderen zich genooddaakt om de aanvraag negatief te adviseren.

7. Pauze

8. Regeerakkoord en beleidsnota – reacties en opportuniteiten Regioplan OVL 2025-2027

Bespreking

In de Geestelijke Gezondheidszorg verwacht men geen grootse veranderingen. Thema's die benoemd worden zijn integratie, het stroomlijnen van in- en uitstroom, databeheer en -deling, vroegdetectie en preventie, ... Echter wat betreft de forensische jeugdhulp verwacht men wel een impact. Implicaties zijn nog onduidelijk, mede doordat dit een federale aangelegenheid is. Ook de raakvlakken met jeugdhulp worden benoemd, zij het opnieuw nog niet concreet.

Sector AWW

- Algemeen: efficiënter en duidelijke – evaluatie van ons decreet, opdracht CAW moet scherper gedefinieerd worden (kan goed zijn of niet)
- Zorgen: gaan ze naar prestatiefinanciering (moeilijk voor 1ste lijn) – decretaal zal er dus wel wat veranderen
- OVERKOP – jongeren, ook integratie van JAC in overkop staat vermeld. Maar dit aanbod is groter dan wat er in de Overkop gebeurt. Integratie of verregaande samenwerking is opgenomen in beleidstekst – al iets genuanceerder.
- Aandacht hoogconflictueuze scheidingen – bemiddelingsmogelijkheden en bezoekenruimtes. Moeilijk dat ook dit thema eerder zal aangestuurd worden door Justitie. Expliciet vermeld alle forensische zorg zal onder coördinatie zal vallen van Vlaamse justitie en handhaving. Vrees dat dit zal leiden tot een hervorkaveling van AWW. Dit kan het onderlinge denkkader beïnvloeden, vanuit hulpverlening of dader/slachtofferbril. Dit wil zeggen dat VOS jongeren ook niet meer voor time-out in aanmerking kan komen. Vraag hierbij is hoe de samenwerking G en ZD eruit zal zien.

Sector VAPH

- Positief dat er heel wat middelen voorzien worden en blijven. Veel ambitie rond ontschotting, vroeg en nabij en toegangspoort, maar alles is vaag.
- 2025 opnieuw uitbreidingsbeleid voorzien 1.2 milj. Naar automatische toekenningen en budget na JH en omzetten onderwijs naar MFC zijn lopende en blijven
- Ander budget gaat niet naar BJB, maar naar PAB. Dus geen uitbreiding naar MFC, enkel PAB.
- Indexering werkingsmiddelen gaat zwaar wegen (al 15 jaar geen volwaardige indexering) en dit wordt verder doorgetrokken.
- Wel mooi budget van uitbreiding. Oefening wat naar Minderj. en naar volw? 23 milj naar PAB, dus volw. Deze budgetten worden ook door mantelzorgers/ouders opgenomen. Dit stijgt.
- Rond RTH pilootprojecten wil men de regelgeving definitief maakt en ervaring van pilootprojecten mee te nemen, maar zonder extra middelen.
- High risk high care faciliteiten extra inzet hierop. Wagenschot is dit niet. Wie is dit wel? Of is dit gelinkt aan Veilig verblijf, psychiatrie, ... nog niet duidelijk.
- Onrust – capaciteitsbeheer, declareren van plaatsen is wat zorgwekkend.

Sector BJB

- Reflex: VI moet dringend een ethisch debat voeren, want er wordt verwezen naar responsabiliseren, straffen van ouders. Vanuit VL Welzijnsverbond stelt men zich vragen hierbij. Er zijn hierom vragen gesteld. Vanuit Opgroeien wil men een ethische studiedag over beslotenheid binnen veilig verblijf. Hopelijk gaat dit opengetrokken worden. Waar gaan we via onderwijs, zorg voor kinderen en ouders naartoe.
- RA weinig over Vroeg en Nabij en decreet J en Gbeleid. In beleidstekst komt er wel kinderen opgroeien in gezinscontext, mobiel ambulant, dan pleeg (subsidie), dan gezinshuizen (uitbreiding), dan pas residentiële – uithuisplaatsing zo veel mogelijk vermijden. Toch staat er ook residenties uitbreiden erin.
- Ook een aantal zaken die worden aangekaart: hrhcare (wat bedoeld hiermee), dubbeldiagnoses, versterken FortK, doorontwikkeling geblokkeerde ontwikkelingstrajecten, maar wat wordt hieronder allemaal begrepen.
- Capaciteitsbeheerssysteem wordt vernoemd. Als JR dit krijgt, hoe verloopt dit dan? Wat met de toegangspoort. Vraag wat hiermee gaat gebeuren en wat de doelstelling is
- Netwerkvorming staat hoog, maar 1g1p staat enkel in Rakkoord
- Actieplan jongvolwassenen zal komen. Met banden met het CAW.
- Doelgroep 12-16 valt hierdoor wel uit het net.

- Gemeenschapsinstellingen, wat met diensten HCA, zorg dat die timeout voor VOSSERS niet meer mogelijk zijn, ...
- Rond vroeg en nabij, enkel filosofie, nieuwe decreet wordt niet meer vernoemd – maar het zit erin : geïntegreerde gezinszorg. Aantal bedenkingen over V&N, maar rond Jbescherming en JH

Crisis

- Investerings gekoppeld aan hervormingen, maar zonder uitleg over hoe, maar het zal anders zijn
- Wil naar een meerjaren master plan samen met de sector

Preventieve gezinsondersteuning

- Na het regeerakkoord ongerustheid over geen vroeg en nabij. Maar na beleidsnota vaststelling dat principes wel verder meegenomen worden
- Doorontwikkeling huizen van het kind, in het licht van de pilootprojecten vroegdetectie (Aalst).
- HVK nu ondergefinancierd voor onvage en versnipperde maar vele opdrachten. Regelgevend kader en financiering zullen mee evolueren; Inzetten op structurele samenwerking en brug tussen basis en complexe jh vragen.
- Overkop, verdere uitbreiding over Vlaanderen, uitwerken van een kwaliteitsbeleid en regelgevend kader.

Sector CLB

- Andere beleidsnota Demir
- Gevraagd om nauwe samenwerking onderwijs en welzijn
- CLB dicht bij Iln en school
- Grote bezorgdheid dat CLB als meldpunt gebruikt zal worden
- Deze punten zijn doorgegeven
- Ze willen ENROCKS versterken om de netwerken nauwer samen te laten werken

Algemeen

- Niet in te schatten wat er concreet zal komen

9. Terugkoppeling IROJ acties, werkgroepen en stuurgroepen

Zowel de vorming SuïcidePreventie als de vorming HoogConflictueuze Scheidingen zijn goed verlopen en kenden een mooie opkomst.

10. Korte puntjes en varia

Dossier O wordt opgevoerd op 10 december in de Meermin te Waasmunster. Inschrijven kan nog via Bert Vanackter. Momenteel zijn er een 100tal inschrijvingen. Ook andere organisaties pikken de voorstelling op en programmeren een vertoning in 2025.

Save the date voor de tweede editie van het **BRO Congres** op 3 februari 2025. Dit congres richt zich op jongeren, organisaties die werken met jongeren en onderzoekers. Meer informatie via **BRO-Congres 2025**. Er zijn nog steeds gratis plaatsen beschikbaar voor jongvolwassenen.

Op 19 december vindt het **Voorzittersoverleg** plaats. Bijkomende agendapunten kunnen worden doorgegeven.

De **fusiegemeente** Beveren-Kruibeke-Zwijndrecht komt bij de provincie Oost-Vlaanderen. Alle lopende dossiers worden opgevolgd door Antwerpen. Alle nieuw op te starten dossiers, worden opgevolgd door Oost-Vlaanderen.

Door het vertrek van Tom Elen binnen **ACT**, is er een personeelsverschuiving: Chris Vandevorst vervangt ad interim Tom en de voormalige taken van Chris worden opgevolgd door Jelle Daelemans.

Er is een nieuwe datum voor het eerstkomende IROJ: **14 februari** in plaats van de eerder gecommuniceerde 7 februari. Deze data zullen in de agenda geplaatst worden.

We nemen afscheid van Karin Maes als gewaardeerd lid van het IROJ Oost-Vlaanderen.